

Oproep: tijd voor een grondige aanpak!

Grond voor duurzame landbouw, natuur, recreatie en klimaat

Een toekomst met duurzame landbouw en ruimte voor natuur. Waar jonge boeren een fatsoenlijk inkomen halen uit een natuurinclusieve onderneming. Met bufferzones rond natuurgebieden waar landbouw de natuur niet schaadt maar juist versterkt. Waar toegankelijke groene natuurgebieden bij steden ruimte bieden aan ontspanning dicht bij huis. Die toekomst hebben we nodig voor de landbouw, het klimaat, natuurherstel en onze gezondheid en welzijn.

Stilstand

Voor het realiseren van die toekomst moeten een aantal ruimtelijke problemen opgelost worden. Dat doet de overheid nu onvoldoende, met als gevolg stilstand. Daarvan zijn boeren, recreanten, onze gezondheid, het klimaat en de natuur de dupe. Er zijn goede plannen maar het lukt niet om die uit te voeren. Wij roepen politiek en kabinet op tot een doorbraak. Tijd voor een grondige aanpak!

Overheid doorbreek de stilstand!

Alleen de overheid kan deze stilstand doorbreken. Hoe?

1. Pak de regie op ruimtelijke ordening voor de toekomst van de landbouw en natuur.
2. Koop grond van boeren die stoppen
3. Zet deze grond in voor natuurinclusieve boeren, voor recreatie, bos, waterberging en natuurherstel.

Koop grond

Jaarlijks stoppen er honderden boeren die hun grond verkopen. De hoge grondprijs zorgt er voor dat boeren die de grond kopen verder moeten intensiveren voor een renderend bedrijf. Voor een toekomst met natuurinclusieve landbouw moet die cyclus worden doorbroken. Dat kan. De overheid koopt die grond tegen de normale marktprijs, indien nodig met gebruik van voorkeursrecht. De verkopende boer ondervindt er dus geen financieel nadeel van.

Natuurinclusieve boeren

De overheid biedt het grootste deel van deze grond tegen een afgewaardeerde, dus lagere prijs, aan aan boeren die met de natuur willen produceren. Vooral aan boeren in de nabijheid van kwetsbare natuurgebieden en in weidevogelkerngebieden. Bindende afspraken over het gebruik van de grond garanderen dat er met zorg voor de natuur wordt geboerd. De grond wordt geen natuurgebied maar blijft agrarische grond met hoge natuurwaarden, zogeheten landschapsground. Alleen zo wordt de overgang naar natuurinclusieve landbouw voor duizenden boeren haalbaar en komt het proces naar de landbouw van de toekomst wél op gang.

Natuur bij de stad

De bevolking groeit en vooral in en bij steden moet gebouwd worden. Voor de volksgezondheid en brede welvaart is het belangrijk dat mensen dicht bij huis in het groen kunnen recreëren. Voor bos en andere toegankelijke natuur bij steden is grond nodig.

Meer bos

Drie jaar geleden werd de nationale bossenstrategie vastgesteld. Voor 2030 moet er 37.000 extra bos bijkomen. Goed voor het klimaat, de natuur en voor recreatie. Sinds het vaststellen van de strategie is de oppervlakte bos echter alleen maar afgenomen. Dit plan zorgt voor grond waar bos op kan komen zodat deze bossenstrategie geen dode letter blijft.

Natuurnetwerk

Voor het herstel van de Nederlandse natuur is het noodzakelijk dat het Natuurnetwerk wordt voltooid. Nog 38000 hectare moet daarvoor gerealiseerd worden. Dat gaat nu te traag omdat de provincies geen zeggenschap hebben over de grond waar die natuur moet komen.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Met aankoop grond wordt de realisatie van het Nationaal Programma Landelijk Gebied mogelijk. Het leidt tot fors minder vee zonder dat het boeren daartoe dwingt. Daarmee draagt het substantieel bij aan de reductie van de landelijke stikstof uitstoot. Er komt ruimte voor waterberging en hogere waterpeilen rondom natuurgebieden en in veenweidegebieden. Zo wordt verdroging tegengegaan en vermindert de CO₂ uitstoot. Het realiseren van tien procent landschapselementen en basiskwaliteit natuur in het boerenland komt met dit plan dichterbij.

Grondbank

Niet alle grond van stoppers ligt op de goede plek. Via een proces van kavelruil zorgt een grondbank ervoor dat de grond in de geschikte gebieden zoals bufferzones bij natuurgebieden en weidevogelkerngebieden beschikbaar komt.

Kosten en processen

We gaan er van uit dat er de komende vijf jaar 100.000 hectare op deze wijze aangekocht kan worden. Daarbij gaan we er vanuit dat 80% voor de landbouwtransitie wordt ingezet en 20% voor overige doelen. Dat kost bij elkaar 5 miljard. Een bedrag dat ruimschoots past in het budget voor het NPLG van 24 miljard. Met het voorkeursrecht om grond te kopen, de Nationale en provinciale Grondbanken en de voorstellen voor landschapsgrond ligt het instrumentarium om tot aankoop- en afwaardering van grond te komen op de plank.

Begin nu!

Als de overheid nu niet start met het inzetten van deze grond voor de noodzakelijke veranderingen blijven de mooie plannen papier. Er is geen reden grondverwerving langer uit te stellen. Er is budget en er is een instrumentarium voor grondaankoop. Begin nu!

Deze oproep van Vogelbescherming Nederland wordt ondersteund door:

